

Grøntjønnan.

Fot. Einar Wold

disse trakter setres der først på heimesetrene nærmere bygda og sist i juli eller først i august flytter de opp til fjellsetrene.

I «Til Fots I» finner de rutebeskrivelser. Vi nevner bare de alminneligste ruter:

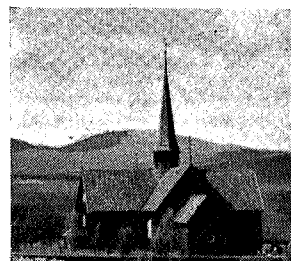
- Fra Yset i Kvikne til Grøntjønnan, vei 4—5 t., 17 km.
- » Grøntjønnan til Sottøhaugen, uten sti og varding, 5—6 t., 17 km.
- » Grøntjønnan om Ensjø til Finntjønnvollen i Endalen, uten sti og varding, 6—7 t., 18 km.
- » Sottøhaugen om Forellsjøen til Osøyvoll i Budal, delvis sti, 4—5 t., 15 km.
- » Sottøhaugen om Fjellsjøen og Dalbusjøen til Morkvollen ved Øyungen, sti stykkevis, 6—7 t., 21 km.
- » Lonåsen i Tynset — Magnillseter (vei) og derfra til Grøntjønnan (uten sti), 8—9 t., 29 km.
- » Yset eller Bjørgan i Kvikne om Sverjsjø til Midtlivollen ved Hiåsjøen, vei til Sverjsjøen, videre uten sti, 8—9 t., 19 km.
- » Midtlivollen — Soknedal st., setervei, 7—8 t., 40 km.
- » Midtlivollen langs Hiåa til Enodden i Budal, sti til Endalen, på bru over Ena, siden kjørevei, 6—7 t., 26 km.

Kvikne.

BJØRNSTJERNE BJØRNSON'S FØDEBYGD

Av Per Aas Grue.

*«I mellom Dovres høie tinder,
hvor Orkla fra sin kilde rinder,
der er en bygd, en liten plett,
som er i bok til Hamar dragen,
skjønt helst den lød til Trøndelagen,
når kun naturen nød sin rett».*

Innset kirke.

Slik skriver Anders Reitan. Disse ordene sier meget treffende hvor Kvikne er å finne på kartet vårt, og hvor bygden administrativt sogner til, og trenger således ikke noen ytterligere kommentarer.

Kvikne er stort sett en utpreget fjellbygd, dalen er temmelig trang med en utstrekning i lengde på 50 km. hvor stamveien gir høve til et utstrakt og komfortabelt reiseliv til alle årets tider.

De gamle oldfunn kan fortelle at bygden har vært bebodd helt fra steinalderen, og ingen annen bygd i Nord-Østerdal, er så rik på gamle funn, i alt 14 fra yngre steinalder. Videre finnes fra bronsealderen 1 funn, fra folkevandringstiden 4, fra vikingetiden 18 funn, og dessuten kan der telles ikke mindre enn 46 grav- eller røysfunn. En kan med visshet slå fast at Kvikne har vært en av de best befolkete bygder i Nord-Østerdal i eldre tider. De fiskerike elver og sjøer, og de viltrike skoger ga gode og sikre livsvilkår, og mens folketallet vokste og fedriften ble mer og mer alminnelig, ble det de rike beiter som ga størst sikkerhet for livsvilkårene.

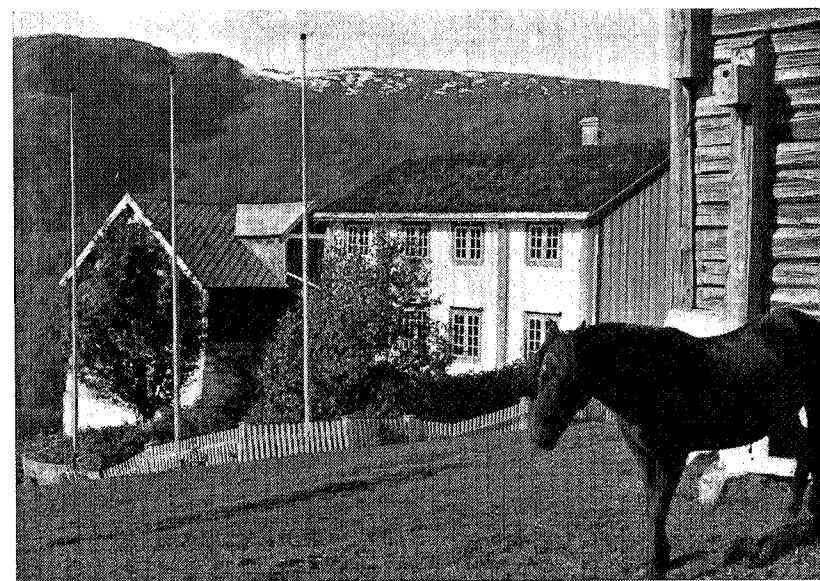

Kvikne kirke.

Fot. Carl Normann

Slik er det den dag i dag også. Siden Kvikne gamle gruve ble nedlagt for 150 år siden, og Røstvangen gruver fikk samme skjebne for vel 20 år siden, er folket blitt henvist til utelukkende jord- og skogbruk foruten litt jakt og fiske. Jordbruket, som er hovednæringsvegen, har vært i rask utvikling over alt, mens skogsdriften får aktualitet bare i bygdens nordlige del, som er temmelig rik på barskog.

Folket følger godt med på alle områder, og alle tekniske hjelpemidler i jordbruket blir tatt i bruk for å gjøre driften mest mulig intensiv. Dette har medført at bygdens ansikt har gjennomgått en påfallende forandring i bygningsteknikk, særlig de siste 30 år. Over alt finner en vakre, veldrevne og etter forholdene store gårder med økonomisk uavhengige, sunne og sterke mennesker, gjestfrie og forekommende, velgjørende og renslige i alt sitt arbeid og stell. Og oppe på fjellene er naturherligheter av høy rang. Seterdrift med utmerkete beiter til de store buskapene i en storslått natur. Store

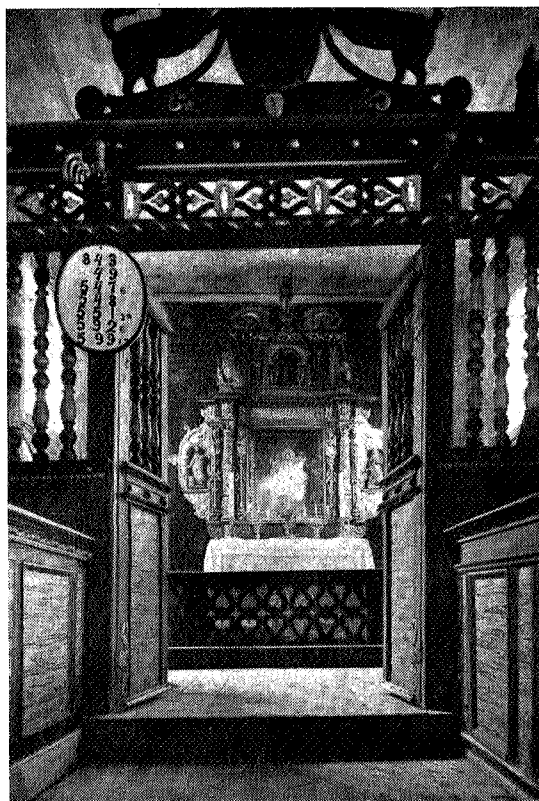
Bjørgan prestegård.

Fot. Carl Normann

fiskerike sjøer og utallige tjern tett i tett hvor fjellørreten boltrer seg lubben og feit. Majestetiske fjell, store vidder og lier med skogsnar — et jegerens rike. Her, i denne friske fjell-lufta, finner en den beste rekreasjon både for kropp og sjel.

Bjørnstjerne Bjørnson sier om folket i Kvikne at det er vokset fram til et fermt og opplyst folkeferd. Og en kan vel med full rett si at kviknedølene ikke har gjort den store dikters ord om sin fødebygd til skamme. Rike impulser og verdifulle åndsskatter er skjenket folket av menn innen dets egen midte, bare for å nevne dikteren Anders Reitan med «Der er en rikdom av krefter gjemt fra slekt til slekt i det dype», eller «Målet hennar mor» osv. Hans rike innsats har satt merker for lange tider. Og tonekunstneren John Støen. Han ble for Kvikne hva Ole Bull ble for Norge. En bygdens og folkets historie, samlet og skrevet av interesserte menn fra den siste tid, vil bli en rik kulturskatt for slekter som kommer.

Med forståelse og pietet er bygdens ånds- og kulturverdier blitt

Kvikne kirke.

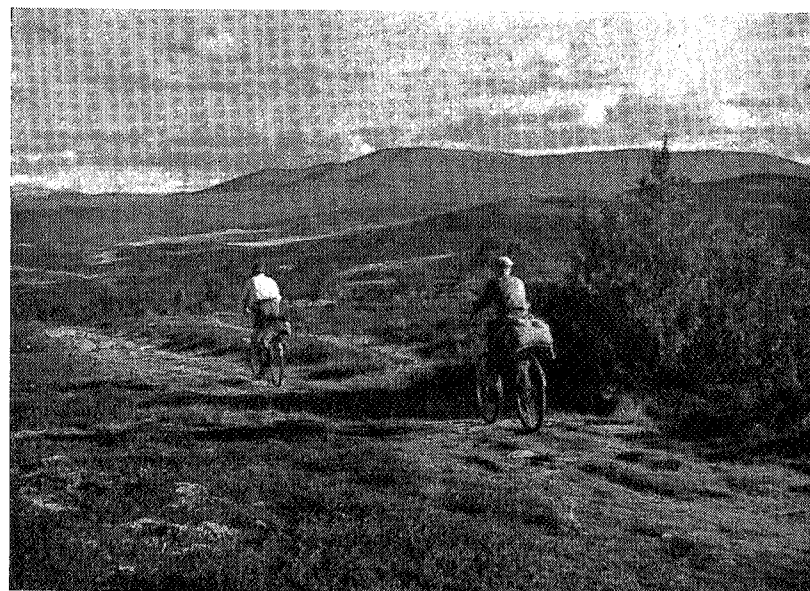
Fot. Carl Normann

skjøttet om. De to ærverdige gamle kirker fra henholdsvis 1652 og 1642, som begge er blitt restaurert nylig, bærer bud om arkitektur og kunst av høy rang, og beundres av hundreder av turister hvert eneste år. Når en forlater Kvikne kirke, dette gamle tempel hvor B. B. ble døpt, fører tankene en uvilkårlig dit hvor hans vugge stod, Bjørgan. Siste gangen han var på sitt fødested, i 1897, skrev han i en bok som er utlagt der:

*De som trønger så dypt inn for min skyld,
de, som klyver så høyt opp for min skyld,
har ellers også valgt møjsom vej,
ti de har ælsket det samme som jeg.*

Gjennom årene er det i sannhet mange som har kløvet så høyt opp for hans skyld, med rekordbesøk den 21. august 1932 — Jubileumsåret for dikterens fødsel. — Da ble dikterhøvdingens minne hyllet ved avsløring av en bautestein, en kraftig koloss, tatt ut av selve Kviknefjellet. Steinen har stort sett fått beholde den form den er gitt fra naturens hånd. Deri ligger et symbol på det enkle, naturlige og opprinnelige. Bjørnson er sprunget ut av selve landet. Og der oppe fra Bjørgan med det mektige og vide utsyn over dal og fjell skal dikterhøvdingens våkne øye og skarpe blikk framdeles hvile over hver bevegelse i det norske folks liv.

Per Aas Grue.

Fra Rørosvidda.

Fot. Brødr. Ryen